

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI

RAPORT DE CERCETARE

***Noul criteriu de admisibilitate inserat
la art. 35 § 3 lit. b) din Convenție:
principiile jurisprudențiale la doi ani
de la introducerea acestuia***

Invităm editorii sau organizațiile care doresc să traducă și/sau să reproducă integral sau parțial acest raport, în format tipărit sau electronic (Web) să contacteze publishing@echr.coe.int pentru a se informa cu privire la procedura de autorizare.

© Consiliul Europei / Curtea Europeană a Drepturilor Omului, 2012

Raportul a fost elaborat de Divizia Cercetare și nu obligă Curtea. Acesta acoperă jurisprudența Curții (cauzele soluționate și pendinte) până în iunie 2012. Poate suferi modificări de formă.

Raportul poate fi descărcat de la adresa www.echr.coe.int (Jurisprudență – Analiză jurisprudențială – Rapoarte de cercetare).

Prezenta traducere este publicată cu acordul Consiliului Europei și al Curții Europene a Drepturilor Omului și reprezintă responsabilitatea exclusivă a Institutului European din România.

NOUL CRITERIU DE ADMISIBILITATE INSERAT LA ART. 35 § 3 lit. b) DIN CONVENȚIE:

PRINCIPIILE JURISPRUDENȚIALE LA DOI ANI DE LA INTRODUCEREA ACESTUIA

I. Introducere

1. Sinteza de față are scopul de a expune principiile jurisprudențiale în legătură cu noul criteriu de admisibilitate inserat la art. 35 § 3 lit. b) din Convenție, așa cum au fost dezvoltate de către Curte în cursul primilor doi ani de la introducerea acestuia. Trebuie amintit că numai Camerele și Marea Cameră¹ puteau aplica noul criteriu de la 1 iunie 2010 la 31 mai 2012. Conform art. 20 din Protocolul nr. 14, noua dispoziție a început să se aplice la data intrării în vigoare a Protocolului tuturor cererilor aflate pe rolul Curții, cu excepția celor care fuseseră declarate admisibile anterior acestei date.

Art. 35 § 3 se citește după cum urmează:

„3. Curtea declară inadmisibilă orice cerere individuală introdusă în temeiul art. 34, atunci când apreciază că:

[...]

b) reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important, cu excepția cazului în care respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și prin protocoalele sale impune examinarea pe fond a cererii și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională.”

2. Totuși, în acest stadiu, trebuie menționat că este probabil ca textul noului criteriu să fie modificat în curând, conform dorinței exprimate de către Înaltele Părți contractante în Declarația de la Brighton (20 aprilie 2012):

„15. c) concluzionează că la art. 35 § 3 lit. b) din Convenție, cuvintele «și cu condiția de a nu respinge pentru acest motiv nicio cauză care nu a fost examinată corespunzător de o instanță națională» ar trebuie eliminate și invită Comitetul de Miniștri să adopte un instrument de modificare în acest sens până la sfârșitul anului 2013”;

3. Nu se contestă faptul că termenii utilizați în redactarea noului criteriu cer o interpretare și că aceștia conferă Curții o anumită flexibilitate în plus față de cea de care beneficiază deja prin efectul criteriilor de admisibilitate existente². La fel ca mulți alți termeni utilizați în Convenție, acești termeni nu se pretează unei definiții exhaustive. Înaltele Părți contractante așteaptă, prin urmare, să fie stabilite de către Curte noi criterii obiective de aplicare a noii dispoziții pe măsura dezvoltării progresive a jurisprudenței³.

1. Art. 20 § 2 din Protocolul nr. 14.

2. A se vedea [raportul explicativ](#) care însoțește Protocolul nr. 14 (CETS nr. 194), pct. 78 și 80.

3 *Ibidem*, pct. 80.

II. Scopul noului criteriu de admisibilitate

4. Scopul noului criteriu de admisibilitate este de a permite Curții să soluționeze mai rapid cauzele care nu ar trebui să fie examinate pe fond și astfel să-i permită să se concentreze pe misiunea sa esențială care este de a garanta protecția juridică a drepturilor omului la nivel european⁴. Înaltele Părți contractante au dorit în mod clar ca mai mult timp să fie consacrat de către Curte cauzelor care justifică examinarea pe fond, fie din punct de vedere al interesului juridic al reclamantului individual, fie din cel mai general al dreptului Convenției și al ordinii publice din care aceasta face parte⁵.

5. În 2010, Înaltele Părți contractante au solicitat Curții să asigure efectul deplin al noului criteriu de admisibilitate și să aibă în vedere alte posibilități de aplicare a principiului *de minimis non curat praetor*⁶. Și în 2011 Curții i s-a solicitat „să asigure efectul deplin al noului criteriu de admisibilitate conform principiului *de minimis*”⁷.

III. Procedura

6. Curtea poate aplica noul criteriu de admisibilitate din oficiu [*Adrian Mihai Ionescu împotriva României* (dec.), nr. 36659/04, pct. 35, 1 iunie 2010] sau ca răspuns la o excepție ridicată de Guvern (*Gaglione și alții împotriva Italiei*, nr. 45867/07 și altele, 21 decembrie 2010). În anumite cauze, a aplicat noul criteriu înainte de a studia celelalte condiții de admisibilitate [*Korolev împotriva Rusiei* (dec.), nr. 25551/05, CEDO 2010; *Rinck împotriva Franței* (dec.), nr. 18774/09, 19 octombrie 2011; *Gaftoniuc împotriva României* (dec.), nr. 30934/05, 22 februarie 2011; *Burov împotriva Moldovei* (dec.), nr. 38875/03, 14 iunie 2011 și *Shefer împotriva Rusiei* (dec.), nr. 45175/04, 13 martie 2012]. În alte cauze, a decis să aplice noul criteriu numai după ce a exclus alte criterii (*Adrian Mihai Ionescu*, decizie citată anterior, și *Holub împotriva Republicii Cehe* (dec.), nr. 24880/05, 14 decembrie 2010). În *Munier împotriva Franței* [(dec.), nr. 38908/08, 14 februarie 2012], în mod excepțional, Curtea a respins capetele de cerere ale reclamantului în conformitate cu art. 35 § 1, 3 lit. b) și 4, coroborate⁸.

IV. „Prejudiciul important”

7. Elementul principal al noului criteriu de admisibilitate este problema dacă reclamantul a suferit un „prejudiciu important”. În cauza *Shefer* citată anterior, Curtea a observat că, deși nu există o ierarhizare formală a celor trei elemente conținute la art. 35 § 3 lit. b), problema „prejudiciului important” se află în centrul noului criteriu. Totuși, în cauza *Finger împotriva Bulgariei* (nr. 37346/05, 10 mai 2011), a refuzat să examineze dacă reclamanta a suferit un prejudiciu important ca urmare a duratei, excesive în opinia persoanei în cauză, a procedurii judiciare, estimând că nu erau îndeplinite a doua și a treia condiție. În plus, în cauza *Flisar împotriva Sloveniei* (nr. 3127/09, 29 septembrie 2011), a respins excepția ridicată de Guvern în baza noului criteriu pe motiv că a doua clauză de salvagardare nu fusese respectată, fără măcar să ia în considerare elementul prejudiciului important. Aceasta nu pare totuși să fie abordarea curentă. În cele mai multe cauze, Curtea adoptă o abordare ierarhică, în virtutea căreia examinează succesiv toate elementele noului criteriu.

8. Noțiunea de „prejudiciu important” are la bază ideea că încălcarea unui drept, oricare ar fi realitatea sa dintr-un punct de vedere pur juridic, trebuie să ajungă la un nivel minim de gravitate

4. *Ibidem*, pct. 39 și 77-79.

5. *Ibidem*, pct. 77.

6. A se vedea planul de acțiune adoptat de Conferința la nivel înalt privind viitorul Curții Europene a Drepturilor Omului, Interlaken, 19 februarie 2010, pct. 9 lit. c).

7. Conferința la nivel înalt privind viitorul Curții Europene a Drepturilor Omului a Consiliului European, Izmir, 26-27 aprilie 2011.

8. Trebuie subliniat, de asemenea, că în această cauză Curtea nu a procedat ulterior la o analiză a primei și a celei de a doua clauze de salvagardare, așa cum se procedează de obicei.

pentru a justifica examinarea de către o jurisdicție internațională. Încălțările pur tehnice și ne semnificative în afara cadrului formalist nu merită un control european (*Shefer*, decizie citată anterior). Aprecierea acestui minim este relativă prin natura sa și depinde de ansamblul datelor din cauză. Gravitatea unei încălțări se apreciază ținând seama concomitent de percepția subiectivă a reclamantului și de miza obiectivă a unei cauze date (*Korolev*, decizie citată anterior). Totuși, percepția subiectivă a reclamantului nu este de ajuns în sine pentru a concluziona că acesta a suferit un prejudiciu important. Impresia subiectivă trebuie să poată fi justificată prin motive obiective [*Ladygin împotriva Rusiei* (dec.), nr. 35365/05, 30 august 2011]. O încălțare a Convenției poate să se refere la un aspect important de principiu și să cauzeze astfel un prejudiciu important, fără ca prin aceasta să fi lezat un interes patrimonial (*Korolev*, decizie citată anterior). În cauza *Giuran împotriva României* (nr. 24360/04, 21 iunie 2011), Curtea a considerat că reclamantul a suferit un prejudiciu important deoarece procedura privea o chestiune de principiu pentru acesta, și anume, dreptul său la respectarea bunurilor și a domiciliului, în ciuda faptului că procedura aflată la originea cererii avusese ca obiect recuperarea bunurilor furate în valoare de 350 EUR din apartamentul său. Viitoarea jurisprudență ar trebui să ajute la clarificarea interacțiunii exacte dintre, pe de o parte, „percepția subiectivă având baze obiective” și, pe de altă parte, o „chestiune personală de principiu”.

9. De altfel, pentru a evalua importanța subiectivă a chestiunii pentru un reclamant, Curtea poate lua în considerare conduita acestui, de exemplu pasivitatea sa un timp anume în decursul unei proceduri judiciare, care demonstrează că procedura nu avea importanță pentru acesta (*Shefer*, decizie citată anterior). În cauza *Giusti împotriva Italiei* [(dec.), nr. 13175/03, 18 octombrie 2011], Curtea a introdus elemente noi de luat în considerare pentru a stabili pragul minim de gravitate care justifică o examinare a cauzei de către o jurisdicție internațională, mai cu seamă natura dreptului pretins a fi fost încălțat, gravitatea presupusei încălțări și/sau eventualele consecințe ale acesteia asupra situației personale a reclamantului. Pentru a evalua aceste consecințe, Curtea va examina, în special, miza procedurii naționale sau rezultatul acesteia.

A) ABSENȚA UNUI PREJUDICIU MATERIAL IMPORTANT

10. În numeroase cauze, introduse până în prezent în fața Curții, nivelul de gravitate a fost apreciat ținând cont de incidența financiară a litigiului și de importanța cauzei pentru reclamant. Incidența financiară nu este evaluată numai în funcție de prejudiciul material pretins de către reclamant. În cauza *Kioui împotriva Greciei* [(dec.), nr. 52036/09, 20 septembrie 2011], Curtea a hotărât că suma solicitată pentru prejudiciul moral, și anume 1 000 EUR, nu era relevantă pentru a evalua miza reală pentru reclamantă. Într-adevăr, suma solicitată pentru prejudiciul moral este adesea estimată de către reclamantii înșiși pe baza unei speculații personale privind miza litigiului.

11. În ceea ce privește impactul financiar, Curtea a concluzionat astfel că nu există un „prejudiciu important” în următoarele cauze, în care cuantumul în cauză era egal cu sau mai mic decât 500 EUR:

- o cauză privind o procedură în care prejudiciul se ridică la 90 EUR (*Adrian Mihai Ionescu*, decizie citată anterior);
- o cauză privind neplata autorităților către reclamant a unei sume echivalând cu mai puțin de un euro (*Korolev*, decizie citată anterior);
- o cauză privind neplata autorităților către reclamant a unei sume echivalând cu aproximativ 12 EUR (*Vasilchenko împotriva Rusiei*, nr. 34784/02, pct. 49, 23 septembrie 2010);
- o cauză privind o contravenție rutieră în cuantum de 150 EUR și aplicarea unui punct de penalizare (*Rinck*, decizie citată anterior);
- o cauză privind o întârziere de plată de 25 EUR (*Gaftoniuc*, decizie citată anterior);
- o cauză privind nerambursarea a 125 EUR [*Ștefănescu împotriva României* (dec.), nr. 11774/04, 12 aprilie 2011];
- o cauză privind neplata către reclamant din partea autorităților statului a unei sume de 12 EUR [*Fedotov împotriva României* (dec.), nr. 51838/07, 24 mai 2011];

- o cauză privind neplata către reclamant din partea autorităților statului a unei sume de 107 EUR plus 121 EUR pentru cheltuieli de judecată, adică în total 228 EUR [*Burov împotriva Moldovei* (dec.), nr. 38875/08, 14 iunie 2011];
- o cauză privind o amendă de 135 EUR, cheltuieli în cuantum de 22 EUR și aplicarea unui punct de penalizare reclamantei (*Fernandez împotriva Franței* (dec.), nr. 65421/10, 17 ianuarie 2012);
- o cauză în care Curtea a observat că suma mizei financiare era de 504 EUR (*Kioui*, decizie citată anterior);
- o cauză în care Curtea a examinat cuantumul inițial de 99 EUR reclamat de reclamant de la avocatul său ținând seama că persoana interesată primise echivalentul a 1 515 EUR pentru durata procedurii pe fond (*Havelka împotriva Republicii Cehe* (dec.), nr. 7332/10, 20 septembrie 2011);
- o cauză privind suma de 102 882 AMD⁹ datorată pentru salariu [*Guruyan împotriva Armeniei* (dec.), nr. 11456/05, 24 ianuarie 2012];
- o cauză privind cheltuieli în cuantum de 227 EUR [*Šumbera împotriva Republicii Cehe* (dec.), nr. 48228/08, 21 februarie 2012];
- o cauză privind executarea unei decizii judiciare privind 34 EUR (*Shefer*, decizie citată anterior).

12. În cauza *Havelka* citată anterior, Curtea a ținut seama de faptul că, deși indemnizația de 1 515 EUR nu putea fi propriu-zis considerată ca o reparație adecvată și suficientă în sensul jurisprudenței Curții, suma aceasta nu era destul de diferită de cuantumul care ar fi constituit o satisfacție echitabilă adecvată pentru ca reclamantul să sufere un prejudiciu important.

13. În sfârșit, Curtea nu scapă din vedere că incidența unei pierderi materiale nu trebuie măsurată în abstract; chiar și un prejudiciu material modic poate fi important având în vedere situația specifică a persoanei și conjunctura economică a țării sau a regiunii unde trăiește aceasta. Prin urmare, Curtea a examinat consecințele pierderii financiare ținând seama de situația persoanei. În cauza *Fernandez* citată anterior, a luat în calcul faptul că reclamanta era magistrat pe lângă Curtea Administrativă de Apel din Marsilia pentru a concluziona că amenda de 135 EUR nu reprezenta un cuantum important pentru persoana în cauză.

14. În schimb, atunci când Curtea consideră că reclamantul a suferit un prejudiciu material important, noul criteriu poate fi înlăturat. Așa s-a întâmplat în cauzele următoare:

- o cauză în care Curtea a reamintit că sumele acordate în cadrul deciziilor „Pinto” erau cuprinse între 200 EUR și 13 749,99 EUR și că întârzierile de executare se întindeau între 9 și 49 de luni (*Gaglione și alții*, decizie citată anterior);
- o cauză privind întârzieri în plata unei despăgubiri pentru expropriere și a unor sume reprezentând mii de euro (*Sancho Cruz și alte 14 cauze „Réforme agraire” împotriva Portugaliei*, nr. 8851/07 și altele, pct. 32-35, 18 ianuarie 2011);
- o cauză privind un conflict pe drepturi salariale cu privire la un cuantum de aproximativ 1 800 EUR (*Živić împotriva Serbiei*, nr. 37204/08, 13 septembrie 2011);
- o cauză privind durata – 15 ani și 5 luni – a unei proceduri civile și absența unui recurs „Pinto”, cererea reprezentând „un cuantum important” (*Giusti*, decizie citată anterior);
- o cauză referitoare la durata unui proces civil în care suma solicitată privea o pensie de invaliditate al cărei cuantum nu era neglijabil (*De Ieso împotriva Italiei*, nr. 34383/02, 24 aprilie 2012).

A) ABSENȚA UNUI PREJUDICIU MORAL IMPORTANT

15. Curtea nu este, cu toate acestea, în exclusivitate sesizată în cauze privind sume neglijabile. Chiar rezultatul unei proceduri la nivel național poate avea alte consecințe decât cele financiare. În cauzele *Holub*, decizie citată anterior, *Bratři Zátkové, a.s., împotriva Republicii Cehe* [(dec.), nr. 20862/06, 8 februarie 2011], *Matoušek împotriva Republicii Cehe* [(dec.), nr. 9965/08, 29 martie 2011], *Čavajda împotriva Republicii Cehe* [(dec.), nr. 17696/07, 29 martie 2011] și *Jirsák împotriva Republicii Cehe* [(dec.), nr. 8968/08, 5 aprilie 2012], Curtea și-a motivat deciziile prin faptul că

9. Echivalentul în euro nu este indicat în decizia însăși, dar suma reprezintă aproximativ 200 EUR.

observațiile părților adverse care nu au fost comunicate nu conțineau niciun element nou sau relevant pentru examinarea cauzei, iar Curtea Constituțională nu-și întemeiase decizia pe observațiile în cauză. La fel, în cauza *Jančev împotriva „Fostei Republicii Iugoslave a Macedoniei“* [(dec.), nr. 18716/09, 4 octombrie 2011], în care reclamantul s-a plâns de nepronunțarea publică a hotărârii primei instanțe, Curtea a constatat că persoana în cauză nu a suferit un prejudiciu important deoarece aceasta nu era partea lezată. Curtea a ținut seama, de asemenea, de faptul că obligația reclamantului de a demola zidul și de a înlătura cărămizile, care era consecința comportamentului nelegal al persoanei în cauză, nu îl obligase la o sarcină financiară importantă. În cauza *Savu împotriva României* [(dec.), nr. 29218/05, 11 octombrie 2011], reclamantul nici nu a invocat direct un prejudiciu material, ci s-a plâns de neexecutarea anumitor hotărâri în favoarea sa, mai ales de obligația de a prezenta un certificat. În cauza *Gagliano Giorgi împotriva Italiei* (nr. 23563/07, 6 martie 2012), Curtea a aplicat pentru prima dată noul criteriu în cadrul unei cereri referitoare la durata unei proceduri penale. Constatând că durata procedurii a dus la o reducere a pedepsei aplicate reclamantului, Curtea a concluzionat că această reducere a pedepsei a compensat sau a redus în mod deosebit orice prejudiciu care rezultă în mod normal din durata excesivă a procedurii. Prin urmare, a hotărât că reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important. În cauza *Liga Portuguesa de Futebol Profissional împotriva Portugaliei* [(dec.), nr. 49639/09, 3 aprilie 2012], Curtea a urmat același raționament ca în cauza *Holub* citată anterior. Pretinsul prejudiciu privea lipsa comunicării avizului Ministerului Public, și nu suma de aproximativ 19 milioane de euro pe care reclamanta putea fi obligată să o plătească. În cele din urmă, Curtea a considerat că societatea reclamantă nu a suferit niciun prejudiciu din cauza necomunicării avizului în discuție.

16. Cât despre cauzele în care Curtea a considerat că noul criteriu nu era aplicabil, a subliniat în *3A.CZ s.r.o. împotriva Republicii Cehe* (nr. 21835/06, 10 februarie 2011) că observațiile care nu au fost comunicate ar fi putut conține noi informații de care societatea reclamantă nu avea cunoștință. Delimitându-se de raționamentul pe care îl adoptase în cauze de tipul *Holub*, Curtea nu a putut concluziona că societatea nu a suferit un prejudiciu important. Curtea a urmat același raționament în cauza *BENet Praha, spol. s r.o., împotriva Republicii Cehe*, nr. 33908/04, 24 februarie 2011.

17. În cauza *Luchaninova împotriva Ucrainei* (nr. 16347/02, 9 iunie 2011), Curtea a obiectat că rezultatul procedurii, despre care reclamanta susținea că fusese nelegală și fusese condusă inechitabil, a avut consecințe deosebit de negative asupra vieții profesionale a persoanei în cauză. Condamnarea pronunțată împotriva reclamantei s-a aflat, în mod special, la originea concedierii sale, astfel încât Curtea a constatat că persoana în cauză a suferit un prejudiciu important.

18. În cauza *Van Velden împotriva Țărilor de Jos* (nr. 30666/08, 19 iulie 2011), reclamantul s-a plâns din perspectiva art. 5 § 4 din Convenție. Guvernul a susținut că reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important, pe motiv că întreaga perioadă a arestării sale provizorii a fost scăzută din pedeapsa sa cu închisoarea. Cu toate acestea, Curtea a menționat că procedura penală din numeroase state contractante se caracteriza prin scăderea perioadei de detenție petrecute înaintea condamnării definitive din pedeapsa aplicată în final; a apreciat că, dacă se concluziona în general că orice prejudiciu care decurge dintr-o arestare preventivă este *ipso facto* nesemnificativ în temeiul Convenției, acest lucru ar echivala cu a sustrage de la examinare un număr important de potențiale capetele de cerere formulat în temeiul art. 5. Prin urmare, aceasta a respins excepția Guvernului privind aplicarea noului criteriu.

19. În cauza *Živić* citată anterior, Curtea a hotărât că prejudiciul material suferit de către reclamant, coroborat cu obiectul cauzei, și anume lipsa de coerență a jurisprudenței Tribunalului Belgrad referitor la dreptul la un salariu echitabil și la egalitatea salariilor pentru aceeași muncă, era suficient pentru a motiva respingerea excepției ridicate de Guvern pe baza noului criteriu.

V. Cu privire la aspectul dacă respectarea drepturilor omului impune examinarea cererii pe fond

20. Al doilea element din noul criteriu se urmărește a fi o clauză de salvagardare¹⁰ care obligă Curtea să continue examinarea cererii chiar atunci când reclamantul nu a suferit niciun prejudiciu important, dacă respectarea drepturilor omului garantate prin Convenție și prin protocoalele sale o impune. Formularea acestui element se inspiră din a doua teză a art. 37 § 1 din Convenție, unde îndeplinește o funcție similară în contextul deciziei de a radia o cerere de pe rolul Curții. Aceeași formulare este folosită și la art. 39 § 1 (fostul art. 38) ca bază pentru obținerea unei soluționări amiabile între părți. Curtea și Comisia au interpretat întotdeauna aceste dispoziții în sensul că erau obligate să continue examinarea unei cauze atunci când acest lucru era necesar pe motiv că respectiva cauză ridică probleme cu caracter general care vizau respectarea Convenției.

21. Astfel de întrebări se pun, de exemplu, atunci când trebuie stimulat un stat să rezolve o deficiență structurală care afectează și alte persoane aflate în aceeași situație ca reclamantul (*Korolev*, decizie citată anterior). Mai precis, această abordare a fost adoptată în cauza *Finger* citată anterior, în care Curtea a considerat că nu era necesar să stabilească dacă reclamantul a suferit un prejudiciu important, deoarece respectarea drepturilor omului necesita o examinare a fondului cauzei (care avea ca obiect o problemă sistemică cu potențial de durată excesivă a procedurilor civile și pretinsa absență a unui recurs efectiv).

22. În cauza *Živić* citată anterior, Curtea a considerat de asemenea că, chiar presupunând că reclamantul nu ar fi suferit un prejudiciu important, cauza ridică probleme de interes general care impuneau o examinare a cererii. Această cauză arată că uneori nu există mari- deosebiri între condiția „principiul problemei importante“ în cadrul prejudiciului important [așa cum a fost elaborat pentru prima dată în cauza *Korolev* (citată anterior)] și clauza de salvagardare a respectării drepturilor omului care impune o examinare pe fond.

23. La fel, în cauza *Nicoleta Gheorghe împotriva României* (nr. 23470/05, 3 aprilie 2012), Curtea nu a aplicat noul criteriu, în pofida valorii neglijabile a amenzii (17 EUR), pe motiv că se impunea o decizie a Curții cu privire la aspectele de principiu aflate în joc pentru a orienta instanțele naționale (prima cauză vizând respectarea prezumției de nevinovăție și egalitatea armelor într-o procedură penală după modificarea dreptului intern). În cauza *Juhas Đurić împotriva Serbiei* (nr. 48155/06, 7 iunie 2011), reclamantul s-a plâns de plata onorariului către un apărător desemnat de poliție în cursul unei anchete penale preliminare. Curtea a concluzionat că aspectele aflate în joc nu puteau fi considerate ca fiind minore și ca nemeritând, prin urmare, o examinare pe fond, întrucât erau implicate în funcționarea sistemului justiției penale. În consecință, a respins excepția preliminară a Guvernului întemeiată pe noul criteriu de admisibilitate pentru motivul că respectarea drepturilor omului necesita o examinare pe fond a cererii.

24. Așa cum se menționează la art. 39 din raportul explicativ, aplicarea noului criteriu de admisibilitate ar trebui să permită evitarea respingerii cauzelor care, în pofida caracterului lor banal, ridică probleme serioase de aplicare sau de interpretare a Convenției, sau probleme importante privind dreptul național.

25. Curtea a considerat deja că respectarea drepturilor omului nu necesita continuarea examinării unei cereri atunci când, de exemplu, legislația relevantă a fost modificată și aspecte asemănătoare au fost deja soluționate în alte cauze cu care a fost sesizată [*Léger împotriva Franței* (scoater de pe rol) (MC), nr. 19324/02, pct. 51, 30 martie 2009; *Rinck*, decizie citată anterior, și *Fedotov*, decizie citată anterior] sau atunci când dispozițiile legale relevante au fost abrogate, iar cauza în fața Curții nu mai prezenta decât un interes istoric (*Adrian Mihai Ionescu*, decizie citată anterior). La fel, respectarea drepturilor omului nu solicită Curții să continue examinarea unei cereri atunci când Curtea și Comitetul de Miniștri au examinat deja fondul ca problemă sistemică, de exemplu neexecutarea hotărârilor judecătorești în Federația Rusă (*Vasilchenko*, decizie citată anterior), în România (*Gaftoniuc* și *Savu*, decizii citate anterior), în Republica Moldova (*Burov*, decizie citată anterior) sau în Armenia [*Gururyan împotriva Armeniei* (dec), nr. 11456/05, 24 ianuarie 2012]. În plus, în cazul litigiilor privind chestiuni de durată a procedurii în Grecia (*Kiiousi*, decizie citată anterior) sau în Republica Cehă (*Havelka*, decizie citată anterior), Curtea a considerat că a avut deja ocazia să se pronunțe, în repetate rânduri, asupra aspectului respectiv în hotărâri precedente. Acest lucru este valabil și pentru respectarea principiului pronunțării publice a hotărârilor (*Jančev*, decizie citată

10. A se vedea raportul explicativ care însoțește Protocolul nr. 14, pct. 81.

anterior) sau pentru posibilitatea de a lua act de observațiile depuse la dosar sau de elementele oferite de partea adversă și de a le comenta (*Bazelyuk împotriva Ucrainei* (dec), nr. 49275/08, 27 martie 2012).

VI. Clarificarea aspectului dacă respectiva cauză a fost examinată în mod corespunzător de o instanță internă

26. În sfârșit, art. 35 § 3 lit. b) nu permite respingerea unei cereri pe baza noului criteriu de admisibilitate dacă respectiva cauză nu a fost examinată conform legii de o instanță internă. Calificată de autori drept „a doua clauză de salvagardare”¹¹, această dispoziție garantează că orice cauză va face obiectul unui control judecătoresc, fie în plan național, fie în plan european.

27. Scopul celei de a doua clauze de salvagardare este, prin urmare, de a evita denegarea de justiție reclamantului (*Korolev, Gaftoniuc și Fedotov*, decizii citate anterior). Reclamantul trebuie să aibă posibilitatea de a-și prezenta argumentele în sprijinul tezei sale în cursul unei proceduri contradictorii cel puțin la un grad de jurisdicție internă (*Adrian Mihai Ionescu și Ștefănescu*, decizii citate anterior).

28. A doua clauză de salvagardare este compatibilă, de asemenea, cu principiul subsidiarității, astfel cum reiese în special din art. 13 din Convenție, care cere existența la nivel național a unui recurs efectiv care permite depunerea de plângeri privind încălcarea unor drepturi ori libertăți. În conformitate cu jurisprudența Curții, termenul „cauză” nu trebuie considerat sinonim cu „cererea”, adică plângerile așa cum sunt adresate Curții, în caz contrar ar fi imposibil de declarat inadmisibilă o cerere având ca obiect capete de cerere referitoare la acțiunile ultimelor instanțe naționale, ale căror acte nu sunt, prin definiție, susceptibile de o altă examinare la nivel național (*Holub*, decizie citată anterior). Se înțelege, prin urmare, prin „cauză” acțiunea, cererea sau pretenția pe care reclamantul a prezentat-o în fața instanțelor naționale.

29. În cauza *Dudek împotriva Germaniei* (nr. 12977/09 și altele, 23 noiembrie 2010), plângerea privind durata excesivă a unei proceduri civile în dreptul german nu a fost examinată conform legii de către o instanță internă pe motiv că nu fusese încă inițiată nicio cale de atac efectivă. Noul criteriu nu a putut, prin urmare, să fie aplicat în această cauză. În cauza *Finger* menționată anterior, Curtea a motivat că principalul aspect ridicat era tocmai dacă plângerea reclamantului cu privire la durata, pretins excesivă, a procedurii putea fi examinată în mod corespunzător la nivel național. Curtea a concluzionat așadar că nu se poate considera că a doua clauză de salvagardare a fost respectată. Aceeași abordare a fost adoptată în cauza *Flisar*, citată anterior, în care Curtea a subliniat că reclamantul a făcut plângere tocmai pentru că instanțele interne nu i-au examinat corespunzător cauza. De asemenea, a constatat că Curtea Constituțională nu tratase capetele de cerere ale reclamantului privind pretinsa nerespectare a garanțiilor art. 6 din Convenție. În consecință, a respins excepția ridicată de Guvern pe baza noului criteriu. În cauza *Fomin împotriva Moldovei* (nr. 36755/06, 11 octombrie 2011), reclamanta s-a plâns, în temeiul art. 6, că instanțele nu au motivat suficient deciziile prin care o condamnau pentru o infracțiune administrativă. În această cauză, Curtea a unit în mod excepțional cu fondul problema dacă plângerea persoanei în cauză fusese examinată conform legii de către o instanță internă, a respins în cele din urmă aplicarea noului criteriu și a constatat încălcarea art. 6. Totuși, cu excepția acestor patru cauze, a doua clauză de salvagardare nu a constituit un obstacol major pentru aplicarea noului criteriu.

30. Cu privire la interpretarea termenului „în mod corespunzător” (fr. *dûment*), acest nou criteriu nu trebuie să facă obiectul unei interpretări la fel de stricte precum cerința unui proces echitabil impusă de art. 6 (*Adrian Mihai Ionescu și Liga Portuguesa de Futebol Profissional*, decizii citate anterior). Cu toate acestea, așa cum se precizează în decizia *Šumbera* citată anterior, este posibil ca, din cauza naturii sau a intensității lor, anumite nerespectări ale echității procedurii în sensul art. 6 din Convenție să aibă un impact asupra caracterului „corespunzător” al examinării cauzei (de unde constatarea Curții în cauza *Fomin*, citată anterior, că noul criteriu nu se aplică).

31. În plus, noțiunea de „examinat corespunzător” nu impune ca statul să examineze fondul oricărei plângeri aduse în fața instanțelor naționale, oricât de frivolă ar fi aceasta. În cauza *Ladygin*

11. *Ibidem*, § 82.

citată anterior, Curtea a hotărât că, atunci când un reclamant tinde să formuleze un capăt de cerere în mod vădit nefondat în dreptul intern, ultimul criteriu prevăzut la art. 35 § 3 lit. b) este totuși îndeplinit.

VII. Concluzie

32. În perioada de doi ani prevăzută la art. 20 § 2 din Protocolul nr. 14, Camerele Curții au aplicat noul criteriu de admisibilitate la 26 capete de cerere invocate în temeiul art. 6 și art. 13 din Convenție și art. 22 din Protocolul nr. 1 (majoritatea cauzelor vizate intrau în domeniul de aplicare al art. 6). De altfel, aplicarea noului criteriu a fost prevăzută dar respinsă în cauze ce se raportau la capete de cerere întemeiate pe aceleași dispoziții (cu excepția cauzei *Van Velden* citată anterior). Aplicarea noului criteriu a fost prevăzută dar respinsă de Curte în alte 16 cauze. Listele corespunzând celor două serii de cauze se află în anexele la acest raport. Statisticile privind aplicarea noului criteriu începând cu data de 1 iunie 2012 (atunci când va putea fi aplicat de judecătorul unic) vor fi relevante pentru a-i măsura impactul.

Anexa A
LISTA CAUZELOR ÎN CARE NOUL CRITERIU DE ADMISIBILITATE A FOST APLICAT

Cerere	Secțiunea	Data deciziei/a hotărârii	Obiectul și concluziile Curții
36659/04 <i>Ionescu împotriva României</i>	III	01.06.2010	Accesul la o instanță (art. 6) – pct. 27-41 [Prima cauză examinată de Curte în raport cu art. 35 § 3 lit. b)]
25551/05 <i>Korolev împotriva Rusiei</i>	I	01.07.2010	Neexecutarea unei hotărâri judecătorești (art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1)
34784/02 <i>Vasilchenko împotriva Rusiei</i>	I	23.09.2010	Întârziere în executarea unei hotărâri judecătorești (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 48-50
18774/09 <i>Rinck împotriva Franței</i>	V	19.10.2010	Egalitatea armelor (art. 6 § 1)
24880/05 <i>Holub împotriva Republicii Cehe</i>	V	14.12.2010	Egalitatea armelor (necomunicarea observațiilor părții adverse – art. 6 § 1)
20862/06 <i>Bratři zátkové împotriva Republicii Cehe</i>	V	08.02.2011	Egalitatea armelor (necomunicarea observațiilor părții adverse – art. 6 § 1)
30934/05 <i>Gaftoniuc împotriva României</i>	III	22.02.2011	Întârziere în plata cheltuielilor de judecată (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 27-40
9965/08 <i>Matoušek împotriva Republicii Cehe</i>	V	29.03.2011	Egalitatea armelor (necomunicarea observațiilor părții adverse – art. 6 § 1)
17696/07 <i>Čavajda împotriva Republicii Cehe</i>	V	29.03.2011	Egalitatea armelor (necomunicarea observațiilor părții adverse – art. 6 § 1)
11774/04 <i>Ștefănescu împotriva României</i>	III	12.04.2011	Caracterul inechitabil al unei proceduri civile în despăgubiri (art. 6 și art. 13) – pct. 34-47
51838/07 <i>Fedotov împotriva Moldovei</i>	III	24.05.2011	Neexecutarea unei hotărâri judecătorești (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1)
38875/03 <i>Burov împotriva Moldovei</i>	III	14.06.2011	Neexecutarea unei hotărâri judecătorești (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 22-38
35365/05 <i>Ladygin împotriva Rusiei</i>	I	30.08.2011	Refuzul instanțelor interne de a examina pe fond plângerea înaintată de către un reclamant împotriva unui executor judecătorec (art. 6) [Clarificarea celui de al treilea element cuprins în art. 35 § 3 lit. b)]
52036/09 <i>Kioui împotriva Greciei</i>	I	20.09.2011	Durata unei proceduri (art. 6 § 1)
7332/10 <i>Havelka (II) împotriva Republicii Cehe</i>	V	20.09.2011	Durata unei proceduri (art. 6 § 1)
18716/09 <i>Jančev împotriva „Fostei Republici Iugoslave a Macedoniei”</i>	I	04.10.2011	Absența pronunțării publice a unei decizii a instanței (art. 6 § 1)

Cerere	Secțiunea	Data deciziei/a hotărârii	Obiectul și concluziile Curții
29218/05 <i>Savu împotriva României</i>	III	11.10.2011	Neexecutarea unei decizii a instanței (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1)
65421/10 <i>Fernandez împotriva Franței</i>	V	17.01.2012	Accesul la o instanță (art. 6)
11456/05 <i>Gururyan împotriva Armeniei</i>	III	24.01.2012	Neexecutarea a trei hotărâri judecătorești definitive (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 59-63 Cuantum de numai 166 EUR datorat cu titlu de salariu plătit în cele din urmă.
38908/08 <i>Munier împotriva Franței</i>	V	14.02.2012	Accesul la o instanță în cadrul unui litigiu privind o amendă forfetară (art. 6 § 1 și art. 13) – pct. 17
23563/07 <i>Gagliano Giorgi împotriva Italiei</i>	II.	14.02.2012	Durata procedurii penale în temeiul unui recurs „Pinto” (art. 6 § 1) – pct. 54-66. [Prima aplicare a noului criteriu unei cauze privind durata procedurii]
48228/08 <i>Šumbera împotriva Republicii Cehe</i>	V	21.02.2012	Egalitatea armelor (art. 6 § 1)
45175/04 <i>Shefer împotriva Rusiei</i>	I	13.03.2012	Neexecutarea unei decizii de acordare a despăgubiri de 34 EUR unei entități private. „Având în vedere inactivitatea sa prelungită, reclamanta nu poate demonstra că procedura de executare a avut o importanță subiectivă pentru ea” – pct. 27
49275/08 <i>Bazelyuk împotriva Ucrainei</i>	V	27.03.2012	Art. 6 § 1 (Curtea Supremă nu îl informase pe reclamant cu privire la recursul în casație). Implică o sumă de 45 EUR pentru prejudiciul moral ulterior unei întreruperi a alimentării cu energie electrică.
49639/09 <i>Liga Portuguesa de Futebol Profissional împotriva Portugaliei</i>	II.	03.04.2012	Egalitatea armelor (necomunicarea avizului Ministerului Public, ceea ce nu a putut avea nicio consecință asupra încheierii procedurii) – (art. 6) cauză de tipul <i>Holub</i> – pct. 38
8968/08 <i>Jirsák împotriva Republicii Cehe</i>	V	12.04.2012	Capăt de cerere privind lipsa de procedură contradictorie în fața Curții Constituționale – (art. 6) cauză de tipul <i>Holub</i> – pct. 89-90

Anexa B
LISTA CAUZELOR ÎN CARE NOUL CRITERIU DE ADMISIBILITATE NU A FOST APLICAT

Cerere	Secțiunea	Data deciziei/a hotărârii	Obiectul și concluzia Curții
12977/09 și altele <i>Dudek împotriva Germaniei</i>	V	23.11.2010	Durata unei proceduri civile Cauza nu a fost examinată conform legii de o instanță internă
45867/07 și altele <i>Gaglione și alții împotriva Italiei</i>	II.	21.12.2010	Întârziere în executarea unei hotărâri judecătorești (art. 6 din Convenție și art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 16-19
8851/07 și alte cereri <i>Sancho Cruz și alte 14 cereri împotriva Portugaliei</i>	II	18.01.2011	Întârziere în plata despăgubirii acordate reclamantilor (art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 29-35
21835/06 <i>3A.CZ.S.R.O. împotriva Republicii Cehe</i>	V	10.02.2011	Egalitatea armelor (necomunicarea observațiilor părții adverse) (art. 6 § 1) – pct. 34 [se diferențiază de <i>Holub</i>]
33908/04 și altele <i>Benet Praha, Spol.S.R.O. împotriva Republicii Cehe</i>	V	24.02.2011	Egalitatea armelor (necomunicarea observațiilor părții adverse) (art. 6 § 1) – pct. 135 [se diferențiază de <i>Holub</i>]
37346/05 <i>Finger împotriva Bulgariei</i>	IV	10.05.2011	Durata unei proceduri civile și lipsa recursului efectiv (art. 6 și art. 13) – pct. 67-77 [Curtea nu s-a pronunțat asupra elementului prejudiciului important deoarece condițiile clauzelor de salvagardare nu au fost îndeplinite]
48155/06 <i>Juhas Durić împotriva Serbiei</i>	II	07.06.2011	Accesul la o instanță (art. 6 § 1) – pct. 50-58
16347/02 <i>Luchaninova împotriva Ucrainei</i>	V	09.06.2011	Echitatea procedurii și lipsa recursului (art. 6 § 1, art. 6 § 3, art. 13) – pct. 46-50
24360/04 <i>Giuran împotriva României</i>	III	21.06.2011	Echitatea procedurii și dreptul de proprietate (anularea unei hotărâri definitive) (art. 6 și art. 1 din Protocolul nr. 1) – pct. 17-25 [Introducerea de noi considerații: valoare sentimentală, chestiune de principiu]
30666/08 <i>Van Velden împotriva Țărilor de Jos</i>	III	19.07.2011	Legalitatea arestării preventive a reclamantului (art. 5 § 4) – pct. 33-39
37204/08 <i>Živić împotriva Serbiei</i>	II	13.09.2011	Echitatea procedurii (lipsa de coerență a jurisprudenței instanțelor interne) (art. 6 § 1) – pct. 36-42
3127/09 <i>Flisar împotriva Sloveniei</i>	V	29.09.2011	Lipsa unei ședințe publice (art. 6 § 1) – pct. 28
36755/06 <i>Fomin împotriva Moldovei</i>	III	11.10.2011	Absența unor motive suficiente (art. 6 § 1); nou criteriu coroborat cu fondul, încălcarea garanțiilor unui proces echitabil și, în consecință, cauză „neexaminată corespunzător de o instanță internă” – pct. 20
13175/03 <i>Giusti împotriva Italiei</i>	II	18.10.2011	Durata procedurii (art. 6 § 1) – pct. 22-36 [Introducerea unui anumit număr de elemente pentru a verifica dacă încălcarea atinge pragul minim de gravitate care să justifice examinarea de către o jurisdicție internațională (pct. 34)]
23470/05	III	03.04.2012	Echitatea procedurii (art. 6) – pct. 24

Cerere	Secțiunea	Data deciziei/a hotărârii	Obiectul și concluzia Curții
<i>Nicoleta Gheorghe împotriva României</i>			[respectarea drepturilor omului solicită Curții să pronunțe o hotărâre pentru a ghida autoritățile naționale]
34383/02 <i>De Ieso împotriva Italiei</i>	II	24.04.2012	Durata unei proceduri civile (art. 6 § 1) – pct. 36 Suma în cauză privea prestații de invaliditate care nu erau lipsite de relevanță